

Region Dalarnas hållbarhetsprogram 2022-2025

INLEDNING

Hållbarhetsprogrammet är färdplanen för Region Dalarnas omställning till en hållbar organisation. Programmet är vägledande för Region Dalarnas samtliga verksamheter och integrerat i ordinarie styrning och ledning. Hållbarhetsprogrammets mål bildar utgångspunkt för Region Dalarnas nämnder att formulera konkreta mål för respektive verksamhet.

Med hållbar utveckling menas att tillgodose alla människors behov och mänskliga rättigheter idag utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina. Kommuner och regioner har en stor del av ansvaret i dessa processer. Klimatförändringar, förlust av biologisk mångfald, bristande jämställdhet och växande hälsoklyftor är några av de problem som Region Dalarna behöver arbeta med för att bidra till en hållbar värld och ett hållbart Dalarna. I hållbarhetsprogrammet tydliggörs Region Dalarnas möjligheter att definiera och prioritera genomförandet utifrån egna förutsättningar, utmaningar och rådighet. Samtidigt belyser programmet hållbarhetsfrågornas komplexitet och understryker Region Dalarnas rådighet i att verka för välfungerande sektorsövergripande angreppssätt på lokal och regional nivå. Programmet ger därmed en riktning i den samverkan som Region Dalarna behöver utveckla vidare tillsammans med bland annat Dalarnas kommuner, Länsstyrelsen i Dalarna, civilsamhälle, näringsliv och akademi med syfte att skapa ett sammanhållet, konkurrenskraftigt och klimatsmart Dalarna.

Programmet rymmer flera delmål som har en stark anknytning till redan befintliga styrdokument på olika nivåer. Nedan ses en översikt av styrdokument på olika nivåer där det finns en tydlig koppling till hållbarhetsprogrammet.

Agenda 2030, odelbarheten och Region Dalarnas roll

Region Dalarnas hållbarhetsprogram bygger på Agenda 2030 och de 17 globala utvecklingsmål som antagits av FN:s medlemsländer. Under 2020 fattade Sveriges riksdag beslut om ett svenskt genomförande av Agenda 2030. Målen syftar till att uppnå en socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbar värld till år 2030. De ska leda till att avskaffa extrem fattigdom, minska ojämlikhet och orättvisor i världen, främja fred och rättvisa, samt skydda planetens naturresurser och lösa klimatkrisen.

Agenda 2030 genomsyras av ett rättighetsperspektiv som säkrar alla individers politiska och medborgerliga rättigheter. Perspektivet slår även fast att ingen ska lämnas utanför. Alla människors lika rätt och okränkbara värde är även grunden för Region Dalarnas verksamhet.

Målen i Agenda 2030 är integrerade och odelbara, de hänger samman och påverkar varandra, vilket också speglar komplexiteten i samhällets utmaningar. För att nå målen krävs därför både välfungerande samverkan och förståelse för helheten hos alla delar av samhället och på alla nivåer. Detsamma gäller för Region Dalarnas hållbarhetsprogram. De sociala, ekonomiska och miljömässiga dimensionerna i Region Dalarnas hållbarhetsarbete är både sammanflätade med varandra och varandras förutsättningar. Det är målen samlat och programmet i sin helhet som kommer att göra att Region Dalarna bidrar till genomförandet av Agenda 2030 för en hållbar värld.

Region Dalarna har tagit fasta på karaktären av odelbarhet hos Agenda 2030 och genomfört processer för att hitta ett sätt att översätta och göra de globala målen relevanta för den egna verksamheten. Hållbarhetsprogrammets mål och delmål är ett resultat av denna process och bidrar därmed till att omfatta samtliga mål i Agenda 2030.

REGION DALARNAS HÅLLBARHETSMÅL

Med hållbarhetsprogrammet sker en vidareutveckling av Region Dalarnas systematiska miljöarbete då det integreras i systemet för styrning och ledning och vidgas till ett systematiskt hållbarhetsarbete. Under en gemensam hållbarhetsvision sorteras Region Dalarnas hållbarhetsmål under dimensionerna social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet. Respektive dimension rymmer ett övergripande hållbarhetsmål satt för 2030. Därutöver finns 32 delmål som satts för programperioden 2022-2025. Till varje delmål hör 1-5 nyckeltal (se Nyckeltalsbilaga) som valts ut för att ingå i hållbarhetsprogrammets uppföljning i den årliga hållbarhetsredovisningen. Nyckeltalen ger en indikation men inte en fullständig bild av de hållbarhetseffekter som behöver nås under programperioden. Nyckeltalen kan även komma att utvecklas över tid för att uppnå ökad effekt.

Nedan följer hållbarhetsprogrammets vision, övergripande mål för 2030 och delmål för programperioden.

VISION 2030

Region Dalarna bidrar aktivt till ett samhälle som är extra starkt för dem som mest behöver det. Det är ett jämställt samhälle där skillnaderna i livsvillkor människor emellan minskar och som säkerställer att barn och unga i Dalarna har jämlika uppväxtvillkor och att deras rättigheter tas tillvara. Region Dalarna konsumerar och producerar hållbart utan att skada miljö, ekosystem eller människors hälsa. Region Dalarna bedriver god ekonomisk hushållning baserad på social och miljömässig hållbarhet.

Social hållbarhet

Övergripande mål för 2030

- 1. Region Dalarna bidrar aktivt till ett jämställt och jämlikt samhälle. Barn och unga ska prioriteras och deras rättigheter respekteras och tillgodoses**

Delmål för programperioden

- 1.1 Region Dalarna ska ta ett aktivt ansvar för att i samverkan med övriga samhällssektorer skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen i Dalarna
- 1.2 Perspektiven jämlikhet, jämställdhet och barnrätt ska vara integrerade i beslutprocesser samt i centrala utbildningsinsatser
- 1.3 Region Dalarna ska systematiskt och tillsammans med andra samhällsaktörer förebygga våld i nära relation och att barn far illa
- 1.4 Region Dalarnas verksamhet och all kommunikation ska vara anpassad och tillgänglig
- 1.5 Region Dalarna ska säkerställa invånarnas insyn, inflytande och delaktighet, särskilt gällande barn och unga samt nationella minoriteter
- 1.6 Region Dalarna ska bedriva ett systematiskt hälsofrämjande- och sjukdomsförebyggande arbete med särskilt fokus på riskgrupper och äldre
- 1.7 Region Dalarna ska motverka diskriminering i mötet med invånarna
- 1.8 Region Dalarna ska arbeta för att alla barn i Dalarna får en bra start i livet
- 1.9 Region Dalarna ska tillsammans med civilsamhället arbeta för ett stärkt socialt kapital i Dalarna

Ekonomisk hållbarhet

Övergripande mål för 2030

2. Region Dalarna använder sitt kapital på ett socialt och miljömässigt hållbart sätt och stärker såväl organisationens ekonomi som dess verksamheter

Delmål för programperioden

2.1 Region Dalarnas budgetprocess ska vara ett aktivt stöd i regionens hållbarhetsarbete

2.2 Region Dalarnas kapitalförvaltning ska vara socialt och miljömässigt hållbar utan minskad ekonomisk avkastning

2.3 Region Dalarna ska, utöver samarbetet i Varuförsörjningen, även genomföra egna hållbarhetsprioriterade upphandlingar

2.4 Region Dalarna ska genomföra innovationsupphandlingar

2.5 Region Dalarna ska främja samhälls-entreprenörskap, social innovation och idéburet offentligt partnerskap

2.6 Region Dalarna ska bedriva ett systematiskt och medvetet arbetsmiljöarbete med särskilt fokus på den organisatoriska och sociala arbetsmiljön

2.7 Alla verksamheter ska arbeta med riskanalyser, förebyggande insatser och handlingsplaner kring hot och våld i arbetet

2.8 Region Dalarna ska motverka diskriminering och verka för ökad mångfald på sina arbetsplatser

Miljömässig hållbarhet

Övergripande mål för 2030

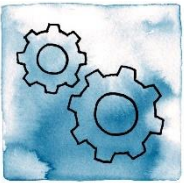
3. Region Dalarna ska minska sina utsläpp av växthusgaser med 75 % (jämfört med 2018) samt ha en minimal negativ miljöpåverkan och främja biologisk mångfald och ekosystemtjänster

Delmål för programperioden

- 3.1 Region Dalarna ska minska användningen av fossilt bränsle
- 3.2 Region Dalarnas utsläpp ska minska genom att Region Dalarnas transporter blir mer effektiva och klimatsmarta
- 3.4 Region Dalarnas avfall per vårdtillfälle ska minska
- 3.5 Region Dalarnas klimatpåverkan från förbrukningsartiklar ska minska
- 3.6 Region Dalarnas återvinningsgrad ska öka
- 3.7 Region Dalarnas nybyggnationer och större ombyggnationer som certifierats ska nå nivå Miljöbyggnad silver som lägst
- 3.8 Region Dalarnas energianvändning för fastigheter ska effektiviseras
- 3.9 Region Dalarnas klimatpåverkan från livsmedel ska minska
- 3.10 Region Dalarnas matsvinn ska minska
- 3.11 Region Dalarnas andel av miljömärkta livsmedel ska öka
- 3.12 Region Dalarnas andel lokalproducerade livsmedel som uppfyller Region Dalarnas miljökrav ska öka
- 3.13 Region Dalarnas miljöpåverkan från utgående avloppsvatten vid Region Dalarnas lasarett ska följas upp och mätas vart tredje år för att ge underlag till minskningsmål
- 3.14 Region Dalarnas klimatpåverkan från medicinska gaser och köldmedia ska minska
- 3.15 Region Dalarnas miljöpåverkan från antibiotika och andra läkemedel ska minska

FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR GENOMFÖRANDE

Region Dalarna når framgång i hållbarhetsarbetet genom att verksamheternas ordinarie strukturer och processer används och utvecklas på sätt som medverkar till en omställning av samhället för ökad hållbarhet. För att hållbarhetsarbetet ska kunna utvecklas behöver Region Dalarnas verksamheter ges kapacitet till att uppnå ett antal avgörande förutsättningar. Dessa förutsättningar är:

Integrera hållbarhet i styrning och ledning och i alla verksamheter

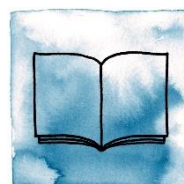
Eftersträva hög samverkanskompetens för effektiv samverkan internt och externt

Basera hållbarhetsarbetet på ägarskap och delaktighet i organisationens alla delar

Anta utmaningar och utveckla innovativa lösningar för att nå hållbarhetsmålen

Arbeta med kontinuerlig uppföljning, utbildning och lärande